

Лекція 15

Тема «Законодавче забезпечення застосування пестицидів у аграрному секторі»

План

1. Вимоги законодавства у сфері застосування пестицидів.
2. Законодавчі вимоги до суб'єктів господарювання, які використовують пестициди.

1. Вимоги законодавства у сфері застосування пестицидів.

У зв'язку з початком весняних польових робіт, враховуючи неодноразові випадки звернень населення до Держпродспоживслужби та органів виконавчої влади з приводу порушень правил застосування пестицидів та агрохімікатів сільськогосподарськими підприємствами та окремими громадянами, з метою забезпечення оптимальних умов життєдіяльності людини та охорони навколишнього середовища при використанні пестицидів, агрохімікатів, інших засобів захисту рослин, Павлоградським районним управлінням Головного управління Держпродспоживслужби в Дніпропетровській області для розміщення на офіційних сайтах та інформаційних стендах об'єднаних територіальних громад Павлоградського району направлено пам'ятку для керівників підприємств, установ, організацій, що здійснюють діяльність у сфері вирощування сільськогосподарських культур «Щодо дотримання законодавства в частині застосування засобів захисту рослин».

Звертаємо увагу на таке. На сьогодні поводження з пестицидами та агрохімікатами в Україні регламентовано Законами України від 06.09.2022 №2573-IX «Про систему громадського здоров'я», від 02.03.1995 № 86/95-ВР «Про пестициди і агрохімікати», від 14.10.1998 №180-XIV «Про захист рослин», Державними санітарними правилами 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві» та ДСП 382-96 «Державні санітарні правила авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України».

2. Законодавчі вимоги до суб'єктів господарювання, які використовують пестициди.

Відповідно до вищезазначених законодавчих актів, діють такі вимоги до суб'єктів господарювання, які використовують пестициди.

На території України дозволено реалізовувати пестициди та агрохімікати, що пройшли державну реєстрацію та внесені до Реєстру пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Обробка рослин та інших об'єктів повинна здійснюватися суворо за показаннями з обов'язковим урахуванням економічної межі шкідливості, ступеня розвитку хвороби рослин і бур'янів, а також прогнозу погоди.

Продаж населенню пестицидів і агрохімікатів здійснюється у дрібно фасованому вигляді та з обов'язковою наявністю інструкції щодо їхнього безпечного застосування. Кожна товарна одиниця повинна супроводжуватись рекомендацією щодо її застосування із зазначенням культур та об'єктів, для оброблення яких призначено пестициди, способів і норм кратності використання, термінів вичікування (для пестицидів), заборони та обмеження на застосування, способів і засобів знешкодження пестицидів та агрохімікатів, а також безпеки під час роботи, транспортування та зберігання, ліквідації аварійних ситуацій та їхніх наслідків, заходів з надання першої медичної допомоги у разі отруєння.

Особи, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням пестицидів і агрохімікатів та торгівлею ними, повинні мати допуск (посвідчення) на право роботи з ними, а також пройти обов'язковий медичний огляд. До роботи з пестицидами заборонено допускати осіб, які не досягли 18-річного віку, вагітних і жінок, що годують груддю. Діти шкільного та дошкільного віку не допускаються до роботи з пестицидами і на оброблених ними площах.

Особи, що контактують із пестицидами (транспортування, зберігання, фасування, навантаження, розвантаження, приготування робочих розчинів, заправка апаратури, протруювання та сівба посівного матеріалу, його

фасування, транспортування та зберігання, навантаження та розвантаження, а також фумігація, обприскування, обпилювання, внесення в ґрунт, дезінсекція, дератизація тощо), зобов'язані використовувати справні засоби індивідуального захисту відповідно до ступеня небезпечності пестициду, рекомендованих заходів безпеки при виконанні дій з препаратами та вимог інструкцій з їхнього безпечного застосування. Адміністрація господарства повинна забезпечувати працюючих із пестицидами осіб засобами індивідуального захисту, спецодягом.

Перед проведенням обробок об'єктів, розташованих у межах або поблизу населених пунктів, у радіусі 200 м від меж ділянок необхідно встановити попереджувальні знаки «Обережно! Застосовано пестициди!» та не менше ніж за 3 доби до початку проведення хімічних обробок оповістити людей про майбутні роботи і строки, протягом яких забороняється перебування людей у даній зоні. Інформацію необхідно доводити за допомогою засобів масової інформації (радіо, преса), інформуванням районної адміністрації, сільських рад, асоціацій фермерів, бджолярів та інших, розміщенням оголошень у суміжних населених пунктах у місцях масового доступу населення (дошки оголошень, автобусні зупинки, біля магазинів тощо).

Усі роботи з пестицидами слід проводити в ранкові (до 10:00) і вечірні (18:00-20:00) години при мінімальних висхідних повітряних потоках. Як виняток, допускається проведення обробок у денні години у похмурі й прохолодні дні з температурою навколишнього повітря нижче +10°C.

У межах населених пунктів застосування пестицидів для захисту зелених насаджень дозволяється тільки з 22 до 7 години ранку.

Забороняється допуск сторонніх осіб до місць застосування пестицидів.

Під час роботи з препаратами забороняється палити, пити, вживати їжу.

Обприскування вентиляторними і штанговими обприскувачами допускається при швидкості вітру до 3 м/с (дрібнокрапельне) і 4 м/с (крупнокрапельне). Застосування гербіцидів із поливною водою шляхом дощування (гербігація) допускається при швидкості вітру до 4 м/с.

Зона санітарного розриву від населених пунктів, тваринницьких комплексів, місць проведення ручних робіт з догляду за сільгоспкультурами, водойм і місць відпочинку при вентиляторному обприскуванні повинна бути не менше 500 м, при штанговому і гербігації дощуванням - 300 м. При застосуванні аерозольних генераторів регульованої дисперсності санітарно-захисні зони повинні відповідати вимогам, зазначеним в інструкції для даного виду апаратури, обробка посівів у цих зонах допускається при напрямку вітру від населених пунктів і інших об'єктів, що підлягають санітарному захисту.

Забороняється залишати пестициди та отруєні принади без охорони в місцях застосування, на польових станах, індивідуальних господарствах та інших місцях. У період проведення робіт тимчасове збереження пестицидів дозволяється на спеціально виділених ділянках, при наявності надійного укриття та охорони.

Проведення сільськогосподарських робіт на ділянках, де були застосовані пестициди, і допуск на них людей дозволяється тільки після закінчення строків, що гарантують їхню безпеку, відповідно до «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні», Додатків до «Переліку...», інструкцій з безпечного застосування пестицидів, регламентів, зазначених у переліку Державних гігієнічних нормативів «Допустимі рівні вмісту пестицидів у сільськогосподарській сировині, харчових продуктах, повітрі робочої зони, атмосферному повітрі, воді водоймищ, ґрунті» та в доповненнях до нього.

Не допускається випас худоби та птиці, а також сінокіс на оброблених пестицидами ділянках протягом періоду, визначеного «Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Відповідно до вимог Державних санітарних правил 8.8.1.2.001-98 «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві», зберігання пестицидів допускається тільки в спеціально призначених для цього складах, які мають санітарний паспорт на право одержання, зберігання та застосування пестицидів і мінеральних добрив.

Паспортизація складів здійснюється щорічно органами Держпродспоживслужби.

Виконання авіаційних робіт із застосування пестицидів у сільському і лісовому господарстві мають здійснюватися відповідно до вимог ДСП 382-96 «Державні санітарні правила авіаційного застосування пестицидів і агрохімікатів у народному господарстві України», згідно з якими заборонено проведення авіаційних обробок пестицидами всіх груп токсичності з метою боротьби із шкідниками та хворобами сільськогосподарських культур, лісових та інших земель, які розташовані ближче:

- 5 км від міста постійного розташування медоносних пасік;
- 2 км від рибогосподарських водоймищ, відкритих джерел водопостачання, місць випасу домашніх тварин, об'єктів природно-заповідного фонду (заповідники, національні парки, ботанічні та зоологічні заказники тощо);
- 1 км від населених пунктів, тваринницьких і птахівничих ферм, а також посівів сільськогосподарських культур, що вживають без термічної обробки (цибуля на перо, селера, кріп, огірки, помідори, суниця, малина тощо), садів, виноградників та місць проведення сільськогосподарських робіт.

Вищевказані правила, інструкції є частиною санітарного законодавства та обов'язкові для дотримання всіма підприємствами, установами та особами, що проводять будь-які дії з пестицидами. Порушення цих правил тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством. Статтею 20 Закону України від 02.03.1995 № 86/95-ВР «Про пестициди і агрохімікати» передбачено настання цивільної, дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності.